

Aktuální informace

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Praha 6.1.2003

1

Zhoubný novotvar prsu

Nejrozšířenějším zhoubným novotvarem ve světovém měřítku je u žen zhoubný novotvar (ZN) prsu. Výjimku tvoří některé rozvojové země, ve kterých se častěji vyskytuje ZN hrdla děložního. V České republice - vzhledem k četnosti výskytu, závažnosti onemocnění a době přežívání je zhoubný novotvar prsu jedním z nejzávažnějších novotvarů u žen.

Zhoubné novotvary se sledují v České republice od roku 1953, publikované údaje jsou k dispozici od roku 1959. V roce 1976 byl založen Národní onkologický registr (NOR). U každého pacienta se zjištěným novotvarem je vystaveno „Hlášení zhoubného novotvaru“, v určených časových intervalech „Kontrolní hlášení zhoubného novotvaru“. Zpracování údajů na hlášeních potom podává bližší informace o problematice daného novotvaru.

V roce 1977 po vzniku NOR bylo u nás hlášeno 2751 ZN prsu, v přepočtu na 100 000 žen to bylo 52,4 onemocnění. V roce 1999 (za 23 let existence NOR) vzrostl počet hlášených nových onemocnění na 5013 ZN prsu u žen (94,9 na 100 000 žen). K mírnému poklesu došlo v roce 2000, kdy bylo hlášeno 4871 nových ZN prsu (což tvoří 92,4 na 100 000 žen). Incidence ZN prsu roste s věkem. První případy výskytu ZN prsu se vyskytovaly ojedinele ve věkové skupině 15 - 29 let. V roce 2000 byly první případy výskytu ve věkové skupině 25 - 29 let (12 nově hlášených onemocnění, tj. 2,9 na 100 000 žen). Nejvyšší absolutní počet nově hlášených ZN prsu byl ve věkové skupině 50 - 54 let v počtu 687 onemocnění (na 100 000 žen to bylo 168,7 onemocnění). Porovnáváme-li nově hlášená onemocnění na 100 000 žen, dochází k vzestupu se stoupajícím věkem s nejvyšší hodnotou ve věku 85+ (317 onemocnění na 100 000 žen).

Z hlediska vývoje se mění podíl jednotlivých klinických stadií. Jednotlivá stadia umožňují poměrně přesný popis anatomického rozsahu onemocnění. Je zde využito TNM klasifikace (T - rozsah primárního nádoru, N - nepřítomnost či přítomnost a rozsah metastáz v regionálních mízních uzlinách, M - nepřítomnost či přítomnost vzdálených metastáz). Zhodnocením těchto tří ukazatelů se potom určí stadium nemoci. Z hlediska dalšího vývoje nemoci jsou pochopitelně příznivější nižší stadia. Rostl podíl, především ve 2. polovině 90. let, neurčeného a neznámého stadia, od roku 1999 došlo k poklesu. Nejvíce tento nárůst ovlivňovaly vyšší věkové skupiny.

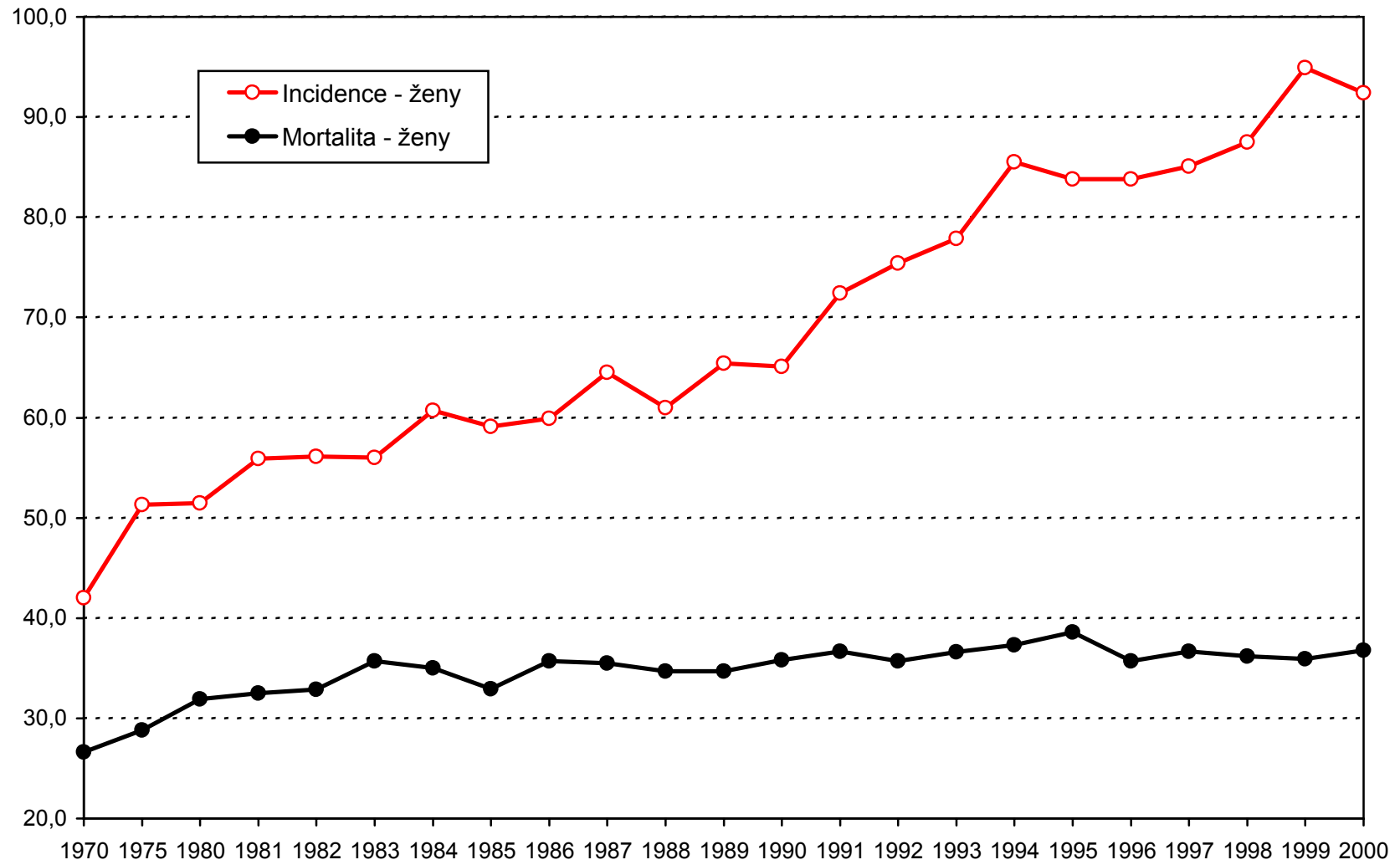
Dlouhodobě roste podíl nižších klinických stadií onemocnění, vyšší klinická stadia významně klesají. V roce 2000 tvořilo klinické stadium I 26,9 % z celku, klinické stadium II 39,5 % z celku, klinické stadium III 12,7 %, klinické stadium IV 7,9 % (ostatní 13,0 %). Druh léčby: v roce 1999 podstoupilo operativní léčbu 83,2 % žen, z toho odstranění a radikální operaci 70,3 % žen. Významně vzrostl podíl chemoterapie a hormonální léčby, poklesla aplikace radioterapie.

Počet nově hlášených onemocnění ZN prsu výrazně vzrůstá (v roce 2000 mírný pokles), ale díky včasnému zachytu a zkvalitnění léčby, vyšší informovanosti veřejnosti (samovyšetřování prsů), preventivním kontrolám u lékaře, včasnému zachytu onemocnění i mamografickým vyšetřením, od roku 1995 zůstává úmrtnost prakticky neměněna. V roce 1977 úmrtí na ZN prsu tvořila 14,4 % všech úmrtí žen na ZN, v roce 2000 tvořila 3,6 %.

Porovnání vysokého vzestupu nově hlášených onemocnění s velmi mírným vzestupem úmrtnosti svědčí pro trvale se zlepšující prognózu tohoto onemocnění.

Zpracovala: Dr. Ajmová

Vývoj incidence a úmrtnosti pro dg. ZN prsu
(na 100 000 žen)

**Vývoj hlášených nových onemocnění ZN prsu (dg. C50)
na 100 000 žen podle věkových skupin**

Věková skupina	Počet případů v roce		
	1980	1990	2000
30-34	14,1	14,6	11,9
35-39	36,4	31,2	29,0
40-44	59,5	57,4	67,8
45-49	84,3	112,7	116,8
50-54	97,1	105,0	168,7
55-59	105,8	139,3	177,4
60-64	115,9	151,5	204,6
65-69	136,9	175,9	235,0
70-74	140,4	176,0	249,6
75-79	169,5	206,6	259,7
80+	140,8	212,5	294,7
Celkem	51,5	65,1	92,4

**Vývoj hlášených nových onemocnění ZN prsu (dg. C50)
na 100 000 žen podle věkových skupin**

